

JÄRFÄLLA

Välfärdsteknik och digitalisering inom särskilda boenden för äldre

Strategi för digitaliseringens möjligheter inom särskilda boenden för äldre i Järfälla kommun

Eva Wahtramäe Carlsson, medicinskt ansvarig sjuksköterska
Inger Brandell, enhetschef stöd och utveckling

oktober 2017

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
1. BAKGRUND	2
1.1. Vad är välfärdsteknik? – Definitioner enligt Socialstyrelsens termbank	3
1.1.1. Välfärdsteknik för trygghet, självständighet, delaktighet och aktiviteter för den enskilde	3
1.1.2. Medicintekniska produkter, MTP.....	3
1.1.3. Välfärdsteknik för verksamheten och som stöd för personalen	4
1.1.4. Från analogt till digitalt arbetssätt – utbildning.....	4
1.1.5. Exempel iPad-projektet 2015 – 2016	5
1.2. Socialnämndens tjänsteskrivelse kring kvalitet i särskilt boende och välfärdsteknik	5
2. SOCIALSTYRELSENS UPPFÖLJNING 2017 AV UTVECKLINGEN AV KOMMUNERNAS E-HÄLSA OCH VÄLFÄRDSTEKNIK.....	6
3. STORSTHLM'S CHECKLISTA GÄLLANDE DIGITALISERING	7
4. DIGITAL AGENDA STORSTHLM 2017	7
5. PRINCIPER FÖR DIGITAL SAMVERKAN I STOCKHOLMS LÄN	8
6. UPPFÖLJNINGAR I ÄLDREBOENDE	8
7. ANALYS INFÖR STRATEGI FÖR VÄLFÄRDSTEKNIK INOM SÄRSKILDA BOENDEN FÖR ÄLDRE	9
7.1. Basen: infrastrukturen	9
7.2. Påbyggnaden	10
7.3. Toppen.....	10
8. SLUTSATSER OCH FÖRSLAG	10
9. LITTERATUR:	12

SAMMANFATTNING

Socialnämnden behöver ta fram en strategi för digitaliseringens möjligheter inom särskilda boenden för äldre. Välfärdsteknik avser teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd riska att få en funktionsnedsättning. Välfärdsteknik kan användas av personen själv, en närstående eller någon annan i personens närhet och kan ges som bistånd, förskrivas som hjälpmedel för det dagliga livet eller köpas på konsumentmarknaden.

Den välfärdsteknik som kan användas i ordinära boenden behövs ofta också i särskilda boenden. Idag har kommunen inte hälso- och sjukvårdsansvar i ordinärt boende. De välfärdstekniska lösningar som är speciella för särskilda boenden är alltså de som berör hälso- och sjukvården. Där behöver också särskilda krav beaktas vid exempelvis vad gäller förskrivning av medicintekniska produkter.

Som vid alla insatser inom det sociala området måste individens behov stå i centrum. Välfärdstekniken ska vara ett komplement för ökad trygghet och säkerhet, inte en ersättning för personal och närhet till andra människor.

Det finns välfärdsteknik i olika former på marknaden och utvecklingen går snabbt. Men för att kunna utnyttja det som finns redan idag och sådant som kommer att finnas i framtiden måste man bygga en infrastruktur som möjliggör användandet. Det måste finnas ekonomiska förutsättningar, snabba digitala uppkopplingar (till exempel via fiber), såväl som verksamhetssystem som kan kommunicera med varandra. Informationssäkerhet är också en viktig punkt.

I nästa steg behöver personalen få utbildning och stöd, så att de själva kan använda tekniken och/eller stödja den äldre i användandet. Den kunskap som finns om hur miljön behöver vara omkring de äldre och de arbetsmetoder som finns idag måste kombineras med välfärdstekniken, så att de samverkar för bästa effekt.

Sammanfattningsvis behöver välfärdstekniska lösningar införas inom hela socialnämndens område. En förutsättning för införande av välfärdsteknik enligt den föreslagna strategin kräver att ekonomiska resurser tillskjuts till socialnämndens område och IT-området generellt samt samverkan och dialog internt, men också externt, bland annat med kommunens IT-avdelning och enheten för digital utveckling. Samverkan är också viktig i de fall där till exempel kommuner och landsting behöver arbeta tillsammans i digitala system och med digital teknik.

1. BAKGRUND

I samband med att kommunstyrelsen fattade beslut om att anta SKL:s rekommendationer avseende kvalitet i särskilt boende (Dnr Kst 2017/109) på förslag från socialnämnden (Dnr Son 2017/97) fick socialnämnden i uppdrag att ta fram en strategi för digitaliseringens möjligheter inom särskilda boenden för äldre och återrapportera denna till kommunstyrelsens senast i december 2017.

Välfärdsteknik finns redan på agendan: Förvaltningen har ett uppdrag där det ingår att omvärldsbevaka välfärdsteknik/ teknik för äldre och för personer med funktions-

nedsättning och sprida kunskap inom området. Uppdraget sträcker sig till och med 2018-12-31.

Frågan om digitaliseringens möjligheter har också varit i fokus på socialnämndens temadag i oktober 2017.

1.1. Vad är välfärdsteknik? – Definitioner enligt Socialstyrelsens termbank

Välfärdsteknologi är kunskapen om välfärdsteknik

Välfärdsteknik är digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd riska att få en funktionsnedsättning. Välfärdsteknik kan användas av personen själv, en närstående eller någon annan i personens närhet och kan ges som bistånd, förskrivas som hjälpmedel för det dagliga livet eller köpas på konsumentmarknaden.

Formuleringen ”digitaliseringens möjligheter” kan fånga ett ännu vidare spektrum, då möjligheterna att skapa stöd och förenkla vardagen utvecklas hela tiden. Det kommer ständigt nya digitala lösningar på de problem som uppstår i vardagen. De lösningar som inte finns idag finns kanske imorgon. För att kunna använda oss av morgondagens teknik måste vi bygga basen redan nu, så att infrastrukturen stödjer användandet av olika former av välfärdsteknik.

1.1.1. Välfärdsteknik för trygghet, självständighet, delaktighet och aktiviteter för den enskilde

Exempel på välfärdsteknik som finns redan idag i Järfälla för att skapa trygghet för den enskilde är digitala trygghetslarm i ordinärt och särskilt boende, GPS-larm, dörrlarm och larmmattor samt digital tillsyn nattetid via kamera.

Anhörigportalen ger information och stöd till anhöriga: Hur är det att vara anhörig? Hur kan man få avslappning och rekreation? Vad gör man om man behöver krisstöd? Vilken hjälp kan den närstående ha av levnadsberättelser? Vad gäller om man behöver bostadsanpassning eller hjälpmedel? Hur kommer man kontakt med olika föreningar? Det och mycket mer kan den anhöriga få information och stöd igenom anhörigportalen.

Andra exempel på välfärdsteknik som kan underlätta i vardagen och öka självständighet, men som inte används inom särskilda boenden för äldre i Järfälla, är olika sensorer för påminnelser och aktivitetssensorer, ledljus, såväl som digital natttillsyn. De kan alla skapa trygghet och göra vardagen hanterbar och begriplig för den person som har det behovet.

1.1.2. Medicintekniska produkter, MTP

Vissa former av tekniska och digitala hjälpmedel är medicintekniska produkter, fortsättningsvis kallade MTP, och måste hanteras som sådana. Definitionen av en medicinteknisk produkt är bland annat en produkt som används för att

- Påvisa, förebygga, övervaka, behandla, lindra eller kompensera en sjukdom, en skada, eller en funktionsnedsättning.
- Undersöka, ändra eller ersätta anatomi eller en fysiologisk process

MTP måste förskrivas av behörig legitimerad personal. Vissa MTP är digitala. Exempel på sådana digitala medicintekniska produkter är larmmattor.

Hantering av MTP i Järfälla styrs av MAS riktlinje ”Hantering av medicintekniska produkter MTP i kommunal hälso- och sjukvård”

<https://www.jarfalla.se/download/18.7d666cc314e0476761d3548/1434614080241/MAS%20Riktlinje;%20MTP%20i%20kommunal%20h%C3%A4lso-%20och%20sjukv%C3%A5rd.pdf>

1.1.3. Välfärdsteknik och digitala lösningar för verksamheten och som stöd för personalen

Det finns också välfärdsteknik som i första hand är till stöd för personalen, så att de kan utföra sitt arbete, men också för att säkra vården och omsorgen. Ett exempel är olika verksamhetssystem.

De verksamhetssystem som finns och används idag i särskilt boende och/eller i ordinarie boende är till exempel Procapita (verksamhetssystem för myndighetsutövning, planering och genomförande enligt Socialtjänstlagen, SoL, och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, samt för hälso- och sjukvård enligt HSL), tidsmätningssystemet Phoniro care (används inom hemtjänsten samt olika planeringssystem som Lapscare och Timecare).

Exempel på pågående utveckling är möjligheten till läkarkontakt via digitala möten för de som bor på särskilda boenden samt vårdplanering på distans. Sådana lösningar ökar tillgängligheten. Läkarkontakt via digitala möten möjliggör möten när den enskilde behöver, inte bara kopplat till särskilda dagar när läkaren är på plats. De underlättar för den enskilde som kan ”se sin doktor”.

Andra digitala lösningar utgår från den enskildes behov, men en positiv bieffekt kan vara en bättre arbetsmiljö för personalen.

1.1.4. Från analogt till digitalt arbetssätt – utbildning

Tidigare var all dokumentation pappersbaserad. Vid utbildning och kunskapstester användes papper och penna. Idag dokumenteras i digitala verksamhetssystem. Vid utbildning används allt oftare webbaserat utbildningsmaterial. Om man får godkänt resultat efter avslutad utbildning får man oftast ett intyg eller diplom som visar att man klarat utbildningen.

Exempel på webbutbildningar är Basala vårdhygienrutiner, Läkemedelsutbildning inför delegering, Palliativ vård och omsorg samt demensutbildningar (till exempel Demens ABC, Demens ABC+ och Nollvision). Andra digitala utbildningar som används i kommunen är Lex Sarah och dokumentation enligt SoL.

Datorer behövs i arbetet så att personalen kan gå igenom utbildningarna under arbetstid.

1.1.5. Exempel iPad-projektet i Järfälla 2015 – 2016

Hösten 2015 startade iPad-projektet som ett led i att förbättra livskvaliteten hos de äldre. Målet var att utveckla arbetsinnehållet inom äldreomsorgen genom att använda sig av ny teknik och internet. Delmålen var att öka kunskap och förändra attityd bland personalen, att öka teknikanvändandet bland personal och brukare samt att med surfplattan som hjälpmedel minska skydds- och begränsningsåtgärder.

Projektledaren från enheten hemstöd ledde projektet, vilket bland annat innebar att hon skötte praktiska frågor runt surfplattorna och utbildade och handledde personal. Projektledaren utgick från ett studiematerial från Demensförbundet som heter ”*Alla kan surfa. Att använda iPad steg för steg*”.

En utvärdering gjordes våren 2016 i syfte att fånga upp vad som fungerat bra och vilka svårigheter som fanns. Bland de positiva erfarenheterna har varit att musik från musiktjänsten skapat ett lugn på demensavdelningar, att de äldre ätit mer mat när musik spelats vid matsituationen samt att favoritmusik kan vara stöd i av- och påklädning. Brukare med utländsk bakgrund har fått en mer meningsfull vardag, genom att de kunnat göra aktiviteter utifrån sitt hemspråk. Personalen har också kunnat använda sig av översättningar för att förstå en brukare. Brukare har också kunnat få hjälp med bildtelefoni.

Personalen har upplevt att rädslan för tekniken har försvunnit, då iPad är enkel att använda. De har också känt att det blivit lättare att hitta på saker att göra tillsammans. De äldre har fascinerats av tekniken och surfplattan har blivit ”den moderna minneslådan”. Teveprogram kan ses i efterhand genom SVT play. Foton kan tas med surfplattan och skickas exempelvis till anhöriga för att visa aktiviteter från äldreboendet. En del boende upplevde surfplattorna så positivt att de skaffat egna.

Svårigheterna har bestått i att hitta ett sätt att både ha surfplattan tillgänglig så att den verkligen används och samtidigt förvara den säkert. Många äldre som ser dåligt har upplevt att bildskärmen har varit för liten och reklam som förekommer till exempel på Spotify kan oroa vissa brukare.

En annan svårighet har varit uppkopplingen, då vissa verksamheter inte har fibernät.

Projektledarens bedömning var att det behövs en Ipad per avdelning om Ipad ska bli tillgänglig för de boende och kunna användas för personcentrerad omsorg. Områden som man kan arbeta vidare med är FaceTime och Skype, som många upplevde svåra att använda, men som kan vara till stor hjälp. Generellt behöver användandet av surfplattor knytas ihop med andra insatser som rör socialt innehåll och en meningsfull vardag för att få en riktigt bra effekt.

1.2. Socialnämndens tjänsteskrivelse kring kvalitet i särskilt boende och välfärdsteknik

I socialförvaltningens tjänsteskrivelse, dnr Son 2017/97 lyftes de problem och möjligheter som behöver beaktas i fortsatt utveckling och där också förvaltningen efterfrågade nationella standarder inom vissa områden.

Bland annat nämndes:

- Att digitalisering och välfärdsteknik är viktiga, men stora, områden och att det behövs definitioner vilka delar som ingår, så att alla talar samma språk.
- Att det är viktigt att skilja på medicintekniska produkter med ordinationsförfarande och andra produkter
- Att individens behov ska stå i centrum, så tillvida att välfärdsteknik och digitala lösningar ska vara ett komplement för ökad trygghet och säkerhet, inte en ersättning för personal och närhet till andra människor
- Att det är viktigt att välfärdstekniken inte får användas som en begränsningsåtgärd. Allt användande ska vara grundat på den enskildes samtycke.
- Att SKL:s problematisering runt digitaliseringen lyfter viktiga faktorer som behöver beaktas, till exempel den enskildes samtycke och beslutsförmåga, integritet, informationssäkerhet, delaktighet hos brukare och anhöriga, men också kopplingen till gällande lagstiftning, föreskrifter och praxis, till exempel personuppgiftslagen (PuL)¹, bestämmelser om dokumentation enligt SOSFS 2014:15 och Datainspektionens krav
- Att det behövs nationellt stöd och nationella standarder för att samtycke, informationsöverföring, samordning av dokumentationssystem och andra stora frågor inom området.

Dessa områden är också viktiga att beakta vid införande av välfärdsteknik. Olika typer av välfärdsteknik kräver olika överväganden. Fokus måste alltid vara att sätta individen i centrum, men att säkra att de lagar som är tillämpliga följs.

2. SOCIALSTYRELSENS UPPFÖLJNING 2017 AV UTVECKLINGEN AV KOMMUNERNAS E-HÄLSA OCH VÄLFÄRDSTEKNIK

I rapporten ”E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2017. Redovisning av en uppföljning av utvecklingen inom e-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna” som kom i april 2017 konstaterar Socialstyrelsen att utvecklingen av e-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna är ojämn. Digitaliseringen av trygghetslarmen har nått fort och vissa former av välfärdsteknik har utvecklats snabbt, men från låga nivåer. Äldreomsorgen är det område där kommunerna dragit mest nytta av tekniken.

Av intervjuer framkommer att kommunernas relativt ansträngda budget är en av anledningarna till att införandet inte går så snabbt som önskvärt. Budget innehåller sällan någon post för införande av e-hälsa och välfärdstjänster. Kommunerna bedömer det som kostsamt att införa ny teknik. Många små kommuner har inte själva resurser och kompetens att själva utveckla tjänster.

Tjänster utvecklade av externa leverantörer har ofta inte fungerat p.g.a. att applikationer inte samspelar med kommunens verksamhetssystem eller med andra e-tjänster.

Socialstyrelsen konstaterar slutligen att socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården behöver ta ett större ansvar för att ta del i utvecklingen och att använda de trådburna bredbanden. Det finns behov av att utveckla välfärdsbredband som är anpassade till de krav på informationssäkerhet och kapacitet som socialtjänsten och hälso- och sjukvården måste ställa. Myndigheten ser ett behov av ytterligare diskuss-

---

¹ Och den kommande nya dataskyddslagen.

ioner kring vad välfärdsbredband innebär och hur kommunerna långsiktigt kan utveckla dessa.

Den vanligaste formen av välfärdsteknik, förutom trygghetslarm, som används i särskilda boenden är passiva larm, det vill säga olika sensorer, dörrlarm, fallarm, rörelsedetektorer med mera. Dessa skickar larm till personalen i boendet utifrån den enskildes aktivitet, eller brist på aktivitet, utan att den enskilde behöver larma själv.

Cirka 25 procent av landets kommuner kan erbjuda vårdplanering med biståndshandläggare och anhöriga med stöd av bildkommunikation. Cirka 6 procent av kommunerna använder trygghetskamera för tillsyn under natten på de särskilda boendena.

Därutöver är vanliga typer av välfärdsteknik digitala lås (hotell-lås) till de boendes lägenheter, surfplattor till utlåning och digitala signeringslistor för personalen som delar medicin. Andra tekniska lösningar som kommunerna nämner är kameror i korridoren för natttillsyn, robot som hjälper den enskilde att äta, virtuell cykel och digital vårdbehovsmätning.

3. STORSTHLM'S CHECKLISTA GÄLLANDE DIGITALISERING

Storsthlm (tidigare Kommunförbundet Stockholms län, KSL) har utformat en checklista för respektive kommuns digitalisering i samband med övertagande av hemsjukvård. Även om punkterna gäller ett eventuellt övertagande av hemsjukvård kan flera av dessa punkter kan vara vägledande även inom kommunens egen utveckling av välfärdsteknik och digitalisering.

Bland de punkter som tas upp informationsdelning mellan huvudmännen och det informationssäkerhetsarbete som krävs. Där diskuteras också olika digitaliserade system och huruvida dessa kan ”prata med varandra”. Informationssäkerhet, roller och behörighet gäller både inom en huvudmans område och mellan huvudmän. Exempel från idag är läsbehörighet i andra huvudmäns system till exempel Nationell PatientÖversikt (NPÖ).

Dokumentet tar också upp invånarens delaktighet, till exempel möjlighet att ta del av journal på nätet och att kommunicera via video. Personalen behöver få teknikstöd för att klara av tekniken.

I dokumentet betonas vikten av att varje kommun bestämmer vilka ambitioner som kommunen ska ha i arbetet.

4. DIGITAL AGENDA STORSTHLM 2017

Storsthlm har också tagit fram en digital agenda för länet. ”*Vårt Digitala Stockholms län. En programplan för regional digital samverkan 2017 – 2020 +*”,

Den utvecklar behovet av att jobba tillsammans runt områden som berör flera huvudmän, landsting och kommuner inom regionen, men också andra aktörer som näringsliv och forskning.

Aktörerna behöver ha en samsyn kring mål, utmaningar och prioriteringar. För att nå dit krävs en bred kommunikation, dialog och förankring som omfattar både offentlig sektor och andra aktörer.

Den digitala agendans fyra fokusområden är

- Den digitala kompetensen
- Den digitala marknaden
- Den digitala infrastrukturen
- Den digitala offentliga sektorn

Exempel på digital utveckling inom dessa områden är handlingsplan för utbyggnad av digital infrastruktur, uppkoppling av välfärdstjänster, e-Hälsolyftet (höjning av digital kompetens), olika digitala lösningar och offentliga satsningar som införande av 1177 Vårdguiden.

I fokus är till exempel informationsöverföring mellan landsting och kommun när det gäller hälso- och sjukvård. Infrastrukturen lyfts som viktig, liksom att de som ska använda tekniken också får den digitala kompetensen. Det måste finnas en marknad som skapar lösningarna (och när det gäller informationsöverföring och dokumentation också ser till att programmen ”pratar med varandra”) och som lyssnar in behoven inom området och skapar bra lösningar för digitala tjänster och produkter.

5. PRINCIPER FÖR DIGITAL SAMVERKAN I STOCKHOLMS LÄN

I oktober 2017 har Storsthlm kommit med en rekommendation till länets kommuner gällande ”*Principer för digital samverkan i Stockholms län*”.

Storsthlm råder där kommunerna att beakta principerna vid upphandling, ny- och vidareutveckling samt förvaltning av e-tjänster och system.

Exempel på viktiga principer är:

- Utgå från invånarnas behov
- Låt digitala möten ske på användarnas villkor
- Upprätthåll rätt nivå på informationssäkerhet och integritet
- Låt behov och nytta vara styrande
- Säkerställ ledning och styrning av informationssäkerhetsarbetet
- Tillämpa gemensamma begrepp och informationsstrukturer
- Säkerställ digitala tjänsters tillgänglighet

6. UPPFÖLJNINGAR I ÄLDREBOENDE I JÄRFÄLLA

Dokumentation är ett utvecklingsområde inom de kommunala verksamheterna, enligt de senaste uppföljningarna av verksamheter inom socialförvaltningens område, så även inom äldreboenden. Verksamheterna har kommit en bit på vägen, men olika verksamheter har kommit olika långt. Dels kan det bero på personalens datorvana och vana med digitala lösningar. Dels kan det bero på organisatoriska och lokalmässiga förutsättningar samt infrastruktur. I vissa verksamheter finns inte tillräckligt många datorer alternativt att dator för dokumentation inte finns nära på våningspla-

net. Om det fanns fler datorer eller andra säkra lösningar för dokumentation samt snabbare uppkopplingar skulle utveckling av dokumentation underlättas.

Idag finns dokumentationsstödjare i många av verksamheterna. De kan stödja de som ska dokumentera och bidra till utvecklingen. Alla anställda har dock inte mejladress. Ökad datoranvändning skulle bidra till att information når ut samt att den som använder datorer dagligen, till exempel läser sina mejl och dokumenterar, också blir tryggare i att använda dator och digital teknik.

Nyckelfria/smarta lås med olika behörigheter på äldreboendena kan säkra vilka som får tillgång till olika utrymmen, till exempel ytterdörrar, dörrar till boendes lägenhet, dörrar till läkemedelsrum/läkemedelsskåp och andra utrymmen där man behöver säkra upp vem som får tillgång. Att lätt kunna lägga in olika behörigheter ökar säkerheten och tryggheten för de boende, för personalen och för verksamheten. Det öppnar också möjligheterna för anhöriga att besöka boendet vid olika tidpunkter.

7. ANALYS INFÖR STRATEGI FÖR VÄLFÄRDSTEKNIK INOM SÄRSKILDA BOENDEN FÖR ÄLDRE

Oavsett om utvecklingen av välfärdsteknik avser digitala informationssystem (till exempel dokumentationssystem) eller välfärdsteknik som används direkt av den enskilde i vardagen kan det vara bra att ta till sig de olika underlag som tagits fram på olika områden.

Vi måste se till att grunden, infrastrukturen fungerar, att alla arbetar åt samma håll och att det finns ekonomiska medel för att utveckla välfärdstekniken i kommunen såväl som i samarbete med andra aktörer.

Vi behöver utgå från invånarnas behov och låta användningen ske på den enskildes villkor. Behov och nytta ska vara styrande.

Det finns många lösningar på marknaden idag, men vi måste börja med basen och arbeta oss uppåt för att bygga upp en långsiktigt hållbar utveckling.

7.1. Basen: infrastrukturen

Infrastrukturen är viktig för att kunna bygga upp välfärdstekniken.

I samband med iPad-projektet upplevdes svårigheter att jobba med iPad på de äldreboenden där fibernät saknades. För att kunna använda digital teknik är väl fungerande och snabb uppkoppling nödvändig, till exempel via fibernät.

Under perioden 2006 – 2012 saknades plattform för att koppla ihop olika digitala lösningar. Idag finns plattformar som kan koppla ihop olika digitala lösningar som tillsammans blir ett stöd för den enskilde. För att få plattformar som kopplar ihop olika digitala lösningar samt för att få verksamhetssystem som ska kunna fungera tillsammans är det viktigt att göra funktionsupphandlingar där man säkrar funktionen, att de digitala lösningarna och verksamhetssystemen fungerar tillsammans.

Om olika verksamhetssystem inte ”pratar med varandra” kan det leda till att man inte får ut förväntat resultat.

De välfärdstekniska lösningarna finns redan idag och utvecklas ständigt, men för att de ska fungera på plats måste man först se till att det finns infrastruktur och ekonomi för införandet.

7.2. Påbyggnaden

Påbyggnaden är lösningar som sätter den enskilde i centrum.

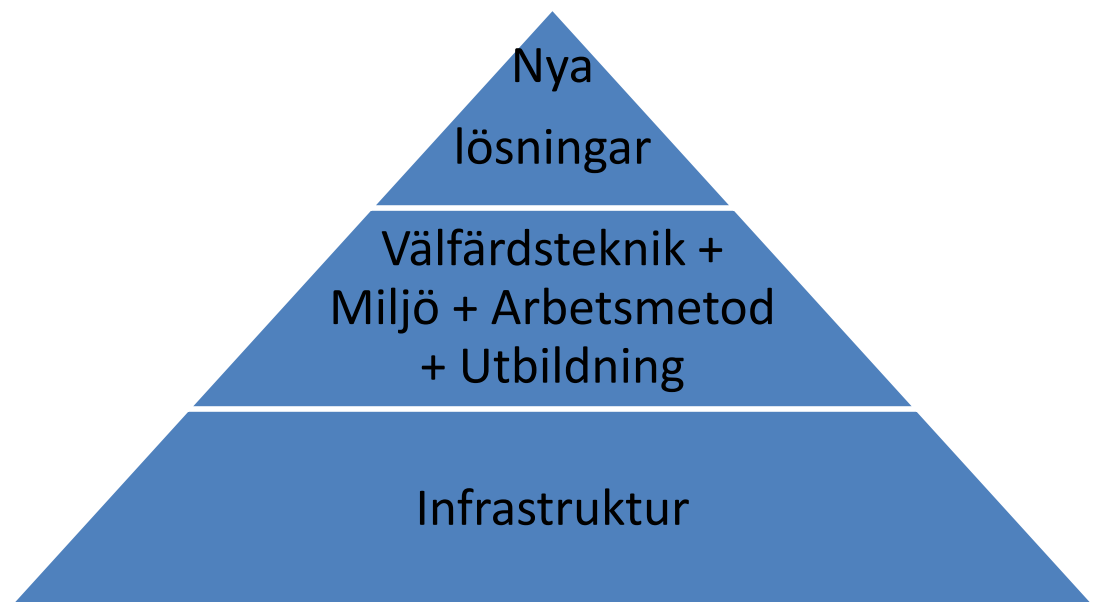
För att **välfärdstekniken** ska fungera optimalt i vardagen behöver den kopplas samman med **miljön** runtomkring och med **arbetsmetoder** som kan användas i vardagen.

Det behövs **utbildning (och handledning)** till den som ska använda tekniken eller stödja den enskilde i användandet av tekniken. Personalen måste vara trygg i hanteringen av tekniken.

7.3. Toppen

När basen och påbyggnaden finns och används är möjligheterna oändliga. Nya lösningar skapas hela tiden för att lösa olika problem och behov. Vi kan bidra genom att kommunicera de behov som finns inom våra verksamheter.

8. SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

Basen är infrastrukturen. Det behöver finnas ekonomiska medel och samarbete med kommunfullmäktige samt med andra förvaltningar för att säkra att det finns god tillgång till fibernät och snabba digitala uppkopplingar, såväl som plattformar som fungerar för alla särskilda boenden. Samarbete måste också finnas mellan huvudmännen när det gäller gemensamma utvecklingsprojekt.

Vid om- och nybyggnationer såväl som renoveringar behöver vi ta vara på de kunskaper som finns om miljöns beskaffenhet för att skapa förutsättningar för att välfärdsteknik och miljö samverkar i syfte att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet. Även här behövs ett samarbete över förvaltningsgränserna.

För att personal ska kunna arbeta med dokumentation, genomgå digitala utbildningar och utveckla trygghet med digital teknik behövs datorer eller andra säkra digitala lösningar (iPad, smartphones eller andra lösningar).

När ny välfärdsteknik införs behöver personalen få utbildning och stöd för att själv använda tekniken och/eller för att stödja den äldre i användandet. Det behöver finnas personal som kan leda och utveckla personalen i det arbetet. Välfärdsteknik och arbetsmetoder för att stödja den äldre i vardagen måste länkas ihop för att få optimal effekt.

All välfärdsteknik i form av trygghetsskapande teknik för särskilda boenden behövs ofta också för många av de personer som bor ordinärt boende, och vice versa. Det kan gälla smarta lås, digitala larm, digital nattillsyn eller andra lösningar. Erfarenheter från det ena området kan bidra till utvecklingen inom det andra. Därför behöver utvecklingen av välfärdsteknik i alla former gå hand i hand inom hela socialnämndens område.

Det som skiljer särskilda boenden från ordinära vad gäller välfärdsteknik är att i särskilda boenden har kommunen även ansvar för hälso- och sjukvården enligt hälso- och sjukvårdslagen.

De digitala lösningarna finns idag och utvecklas ständigt, men för att följa med i utvecklingen måste vi redan idag starta arbetet från grunden för att använda och utveckla välfärdsteknik i olika typer av verksamheter inom socialnämndens område.

9. LITTERATUR:

- Demensförbundet Alla kan surfa – utbildning
<http://www.demensforbundet.se/sv/om-demens/leva-med-demens/alla-kan-surfa/>
- Järfälla kommun,
MAS riktlinje Hantering av medicintekniska produkter MTP i kommunal hälso- och sjukvård
<https://www.jarfalla.se/download/18.7d666cc314e0476761d3548/1434614080241/MAS%20Riktlinje,%20MTP%20i%20kommunal%20h%C3%A4lso-%20och%20sjukv%C3%A5rd.pdf>
- Järfälla kommun,
Järf, Jenny: ”Sammanfattning & utvärdering av projektet Ipad på äldreboende”, dnr Son 2015/356 (april 2016)
<https://www.jarfalla.se/download/18.5da044a8154d9adbdd8486aa/1464006336561/3.1%20Sammanfattning%20och%20utv%C3%A4rdering%20av%20projektet%20Ipad%20p%C3%A5%20%C3%A4ldreboende.pdf>
- Socialstyrelsen: ”E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2017. Redovisning av en uppföljning av utvecklingen inom e-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna”
<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20602/2017-4-22.pdf>
- Storsthlm: ”Vårt Digitala Stockholms län. En programplan för regional digital samverkan 2017 – 2020 + ” (april 2017)
<http://www.storsthlm.se/download/18.774a5ef15ca80b1f1c72fc4/1497603595510/V%C3%A5rt%20Digitala%20Stockholms%20l%C3%A4n,%20Programplan%202017-2020+.pd>
- Storsthlm : Checklista för digitalisering (från möte 26 september 2017)
- Storsthlm: Rekommendation ”Principer för digital samverkan i Stockholms län” (19 oktober 2017)
<http://www.storsthlm.se/download/18.62960adb15f33a66cf3be66/1508413181317/Principer%20f%C3%B6r%20digital%20samverkan%20i%20Stockholms%20l%C3%A4n,%20rekommendation.pdf>